

מינהל רפואה

חוזר מס': 56/2003

ירושלים, ב"ד תמוז, תשס"ג
24 יולי, 2003

תיק מס': 3/0/200

אל : מנהלי קופות החולים
רופאים מחוזיים ונפתיים
מנהליות השירותים הסוציאליים

הנדון: הפעלת שירותי עבודה סוציאלית במערך שירותי הבריאות בקהילה.

בללי:

נוהל זה בא להסדיר את מתן שירותי העבודה הסוציאלית במערך שירותי הבריאות בקהילה. העובדים הסוציאליים הנם חלק מהצוות הרב מקצועי במרפאות, במכונים, בלשכות הבריאות וביחידות הבריאות השונות, מכוח חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד - 1994 .
עבודתם מתבצעת תוך הסתמכות על חוקים, תקנות, הנחיות ונהלי משרד הבריאות ועל פי נהלים פנימיים של הנהלות קופות החולים ושירותי בריאות הצבור.

הגדרות:

עובד סוציאלי - עובד שקיבל רשיון לעסוק בעבודה סוציאלית על פי חוק העובדים הסוציאליים התשנ"ז-1996 .

מערך שירותי הבריאות בקהילה - מרפאות, יחידות ומכונים של קופות החולים ושל משרד הבריאות; לשכות בריאות מחוזיות ונפתיות.

מוסד רפואי : מרפאות קהילתיות, לרבות מרפאות, כמוגדר בפקודת בריאות העם 1940 סעיף 24.

מטופל: אדם ו/או בני משפחתו הנזקקים לטיפול פסיכו - סוציאלי, במסגרת הטיפול הרפואי הכולל.

- 3.1 בכל קופת חולים ובכל השירותים הקהילתיים של משרד הבריאות יפעל שרות לעבודה סוציאלית.
- 3.2 בכל אחת מקופות החולים ושירותי הקהילה של משרד הבריאות ישמש עובד סוציאלי כמנהל השרות הארצי לעבודה סוציאלית, בכפיפות מינהלית כנהוג בכל קופה, ולעניין שירותי הקהילה במשרד הבריאות, כנהוג במשרד הבריאות.
- 3.3 המנהל הארצי של השירות לעבודה סוציאלית בכל קופה, בתאום עם הנהלת הקופה ימנה עובדים סוציאליים אחראים במחוזות/אזורים. הסדר דומה יחול לגבי שירותי הקהילה של משרד הבריאות.
- 3.4 כל העובדים הסוציאליים במוסד הרפואי ובלשכות הבריאות יהיו כפופים למנהל השרות הארצי לעבודה סוציאלית בקופה/משרד הבריאות או למי שימונה על ידו במחוזות/אזורים.
- 3.5 העובד הסוציאלי בכל מוסד רפואי בקהילה יפעל על פי שיטות העבודה הנהוגות במקצוע העבודה הסוציאלית, בהתאם למדיניות המוסד הרפואי, צורכי המטופלים ומשפחותיהם ובשיתוף פעולה עם הצוות הרב מקצועי בו.

יעדי השרות לעבודה סוציאלית ותחומי פעילותו:

4.

- מטרת השרות לעבודה סוציאלית לסייע בהשגת יעדי הטיפול הרפואי ולקדם רווחת המטופל ו/או בני משפחתו, ואיכות חייהם באמצעות היעדים הבאים:
- 4.1 שיפור התפקוד הפסיכו- סוציאלי האישי והבינאישי של המטופל ומשפחתו.
- 4.2 סיוע לצוות המטפל באבחון גורמים פסיכו-סוציאליים הקשורים בהתפתחות מצבי חולי ומשבר והערכת השפעתם על תהליכי החלמה, שיקום וחזרה לתפקוד מירבי בקהילה.
- 4.3 השגת הענות טובה יותר לתוכנית הטיפול הכוללת במטופל.
- 4.4 ייצוג, תאום וקישור בין המטופל ומשפחתו לבין שירותי רווחה שונים לצורך גיוס משאבים, מיצוי זכויות והבטחת המשכיות הטיפול.
- 4.5 סיוע בהבטחת הרצף הטיפולי בין אישפוז ושירותי הבריאות בקהילה. מתן סיוע פסיכו- סוציאלי לנפגעים ובני משפחותיהם במצבי חירום לאומיים ובמקרים של פיגוע או אסון המוני.
- 4.6 אתור וטיפול בנפגעי אלימות במשפחה, אלימות כלפי חסרי ישע וילדים בסיכון, מכוח החוקים והנהלים הנוגעים בדבר.
- 4.7 ייצוג בועדות אתיקה מכוח חוק זכויות החולה התשנ"ו - 1996.
- 4.8 הארת היבטים פסיכו- סוציאליים בניהול סיכונים.

- 4.9 ניהול ההליך למינוי אפוטרופוס במקרים המתאימים.
- 4.10 זיהוי צרכים פסיכו-סוציאליים אצל אוכלוסיות מיוחדות כגון: חולים מרותקים, חולים סופניים, חולים במחלות קשות (סעיף 19 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי תשנ"ד - 1994), צרכני יתר של שירותי בריאות על רקע פסיכו - סוציאלי.
5. מנהל ארצי של השרות לעבודה סוציאלית: (בקופות ובמשרד הבריאות)
- 5.1 שותף לגיבוש מדיניות הקופה/משרד הבריאות בתחום שירותי העבודה הסוציאלית שיוענקו למבוטחים.
- 5.2 אחראי להתווית מדיניות שירותי העבודה הסוציאלית ויישומה במערך הקהילתי בהתאם לערכי המקצוע ומדיניות הארגון.
- 5.3 יתווה נהלים מנחים בתחומים השונים של העבודה הסוציאלית הבריאותית בקהילה.
- 5.4 יפתח בלי בקרה מרכזיים על איכות השירותים ותוצאות ההתערבות.
- 5.5 אחראי, או יאציל בהתאם לצורך, על מנהלי השירותים לע"ס במחוזות/אזורים אחריות וסמכות בתחומים הבאים [כולם או מקצתם]:
- 5.5.1 פריסת שירותי העבודה הסוציאלית .
- 5.5.2 הכנת נהלי עבודה ייחודיים הניגזרים מסעיף 5.3
- 5.5.3 קבלת עובדים חדשים, השמתם, הערכת תפקודם והפסקת עבודתם במקרים הנדרשים.
- 5.5.4 מתן הכשרה מקצועית והדרכה שוטפת לעובדים במחוז/אזור.
- 5.5.5 הבטחה כי שירותי העבודה הסוציאלית יינתנו באיכות המקצועית הנדרשת, בפרק זמן סביר ובתאום עם הצוות הרב מקצועי.
- 5.5.6 הבטחת רישום ותיעוד, עפ"י נוהל "רשומת מטופל בעבודה סוציאלית" [חוזר מינהל רפואה, משרד הבריאות. 55/99].
- 5.5.7 בניית כלי פקוח ובקרה פנימיים, על תוצאות ההתערבות של העובד הסוציאלי.
- 5.5.8 מכלול הפעולות האקדמיות בתחום העבודה הסוציאלית כולל מחקר, פתוח ידע, הכשרת סטודנטים ומתמחים בתחום העבודה הסוציאלית הבריאותית.

6. דרכי פניה לקבלת שירותי העבודה הסוציאלית:

הפניה לקבלת שירותי העבודה הסוציאלית תעשה ע"י:

- 6.1 פניה עצמית של המטופל ו/או משפחתו.
- 6.2 הצוות הרב מקצועי.
- 6.3 גורמים מטפלים בבית החולים ו/או בשירותים קהילתיים.
- 6.4 איתור יזום ע"י העובד הסוציאלי.

הואילו להעביר תוכן חוזר זה לידיעת כל הנוגעים בדבר במוסדרכם.

ב ב ר כ ה,
13
ד"ר יהודה ברוך
ראש מינהל רפואה

העתק : המנהל הכללי

המשנה למנהל הכללי
ס/מנכ"ל בכיר למנהל ולמשאבי אנוש
ס/מנכ"ל בכיר לתכנון ובינוי מוסדות רפואה
ס/מנכ"ל לכלכלת בריאות
ס/מנכ"ל לתכנון תיקצוב ולתימחור
ס/מנכ"ל קופות חולים
ראש המינהל לטכנולוגיות רפואיות ותשתיות
נציב קבילות הציבור
נציב קבילות הציבור ע"פ חוק ביטוח בריאות ממלכתי
חשב המשרד
היועצת המשפטית
ס/מנכ"ל להסברה ויחסים בינלאומיים
מנהל האגף למדיניות טכנולוגיות רפואיות
מנהל אגף רישוי מוסדות ומכשירים
אחות ראשית ארצית וראש מינהל הסיעוד
ראש שרותי בריאות הציבור
רופאי מחוזות - לשכות בריאות מחוזיות
ראש שרותי בריאות הנפש
מנהל האגף לגריאטריה
מנהל האגף לרפואה כללית
מנהל אגף בריאות השן
ראש השרות לבריאות העובד
מנהל אגף הרוקחות
מנהל האגף לשרותי מידע ומחשוב
מנהלת תחום רישום ומידע רפואי
מנהל המרכז הלאומי לבקרת מחלות
מנהל האגף לשעת חרום
מנהל האגף למקצועות בריאות
מנהלת האגף להבטחת איכות
מנהל אגף ביקורת פנים
פיזיותרפיסטית ראשית
מפקחת ארצית ריפוי בעיסוק
מנכ"ל קופות החולים
מנהלי האגפים הרפואיים - קופות החולים
מנהל האגף לאביזרים ומכשירים רפואיים
מנהל המחלקה לרפואה קהילתית

מנהל תחום מינהל ומשק
מנהל המחלקה לאפידמיולוגיה
מנהל המחלקה למעבדות
מרכזת המועצות הלאומיות
מנהלת השרות הארצי לעבודה סוציאלית
הספריה הרפואית
אחראית ארצית על הסיעוד – ברפואה כללית
אחראית ארצית על הסיעוד – בבריאות הנפש
אחראית ארצית על הסיעוד – בבריאות הציבור
אחראית ארצית על הסיעוד – בגריאטריה
אחות ראשית – קופ"ח הכללית
רופא ראשי – משרד העבודה והרווחה
קרפ"ר – צ.ה.ל
רע"ן רפואה- מקרפ"ר
קרפ"ר – שרות בתי הסוהר
קרפ"ר – משטרת ישראל
מנכ"ל הסתדרות מדיצינית – "הדסה"
רכז הבריאות , אגף תקציבים – משרד האוצר
יו"ר ההסתדרות הרפואית בישראל
יו"ר ארגון רופאי המדינה
יו"ר המועצה המדעית – ההסתדרות הרפואית
מנכ"ל החברה לניהול סיכונים ברפואה
בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי
ארכיון המדינה

כתובת אתר האינטרנט בו מפורסמים חוזרי מינהל הרפואה וחוזרי
מנכ"ל היא: - www.health.gov.il